

28.6.2017

Oikeusministeriölle
Lausuntopalvelu.fi

Oikeusministeriön lausuntopyyntö OM 15/41/2016

Lausunto työryhmän mietinnöstä ”Tiedustelutoiminnan valvonta”

Taustaa

Oikeusministeriö on pyytänyt lausuntoa otsikossa mainitusta työryhmän mietinnöstä. Mietinnössä ehdotetaan säädettäväksi laki tiedustelutoiminnan valvonnasta. Uudella lailla järjestettäisiin sotilas- ja siviilitiedustelun parlamentaarinen valvonta ja laillisuusvalvonta. Eduskunnan kanslian työryhmän valmisteleva parlamentaarista valvontaa koskeva osuus sovitetaan yhteen myöhemmin työryhmän mietinnön kanssa. Tämän vuoksi lausunonantaja varaa itselleen mahdollisuuden lausua asiasta myöhemmin erillisellä lausunnolla.

Siviili- ja sotilastiedustelun laillisuusvalvonnasta huolehtisi uusi viranomainen, tiedusteluvaltuutettu. Tiedusteluvaltuutetun tehtävänä olisi valvoa tiedustelumenetelmien käytön lainmukaisuutta sekä perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista tiedustelutoiminnassa. Tiedusteluvaltuutetun toiminta järjestettäisiin tietosuojavaltuutetun toimiston yhteyteen. Tiedustelun laillisuusvalvonta voitaisiin näin järjestää hallinnollisesti kevyellä organisaatiolla, kun tiedusteluvaltuutettu voisi käytännössä hyödyntää tietosuojavaltuutetun toimiston hallinnollisia tukipalveluja.

Mietinnön mukaan uuden valtuutetun toimintaan tulisi varata henkilöstö- ja muina kuluina noin 350 000 euroa, mikä olisi pysyvä kustannus. Lisäksi määrärahaa tarvittaisiin vuosittaisiin tietohallinnon ylläpito- ja kehittämismenoihin, 100 000 euron kertaluonteista lisäystä tietojärjestelmämenoihin ja toistaiseksi määrittelemättömiä lisäyksiä toimitilamuutoksiin.

Lausunto

Valtiovarainministeriö esittää lausuntonaan seuraavaa.

Jatkovalmistelussa tulisi arvioida tarkemmin esitettyjä kustannusvaikutuksia niiltä osin kuin niitä ei ole mietinnössä euromääräisesti avattu (mm. ylläpito- ja kehittämismenot, toimitilamuutokset, turvuokitellut toimitilat, tietoturvalliset tietojärjestelmät). Ehdotetun tiedusteluvaltuutetun toimiston sijoittaminen tietosuojavaltuutetun toimiston yhteyteen saattaa myös aiheut-

taa yllättäviä lisäkustannuksia. Turvaluokiteltujen tilojen toteutus ei ole kaikkialle kohtuullisten kustannusten puitteissa edes mahdollista.

Lisäksi henkilöstön rekrytoinnin osalta olisi hyvä selvittää, voidaanko se ainakin osittain toteuttaa valtion sisäisenä henkilöstösiirtona. Tämän lisäksi tulisi vielä ottaa kantaa siihen, miten palkkausjärjestelmä on tarkoitus toteuttaa, käykö se esimerkiksi liittymällä johonkin oikeusministeriön hallinnonalan palkkausjärjestelmään.

Mietinnön kustannusvaikutukset eroavat joiltain osin oikeusministeriön vuoden 2018 talousarvioehdotuksessa esittämistä varautumisarvioista. Mietintöön on kirjattu, että esitys käsiteltäisiin budjettilakina, mutta oikeusministeriö on todennut, ettei ministeriö ehdota talousarvioehdotuksessa määrärahaa tiedustelutoiminnan laillisuusvalvontaan, koska asiaa koskevaa budjettilakia ei ehditä käsitellä talousarvioehdotuksen yhteydessä. Oikeusministeriöllä on tarkoitus tehdä tätä koskeva määrärahaesitys vuoden 2018 lisätalousarvioesitykseen vuoden 2018 alkupuolella. Tältä osin esitystä tulisi selkeyttää. Valtiovarainministeriö ottaa kantaa ehdotuksen taloudellisiin vaikutuksiin vuotuisten talousarvioesitysten ja julkisen talouden suunnitelmien valmistelun yhteydessä.

Jatkovalmistelussa on huomioitava myös siviili- ja sotilastiedustelun lain-säädäntöä koskeneisiin ehdotuksiin tehtävät mahdolliset muutokset.

Valtiosihteeri
kansliapäällikkönä

Martti Hetemäki

Osastopäällikkö,
valtion työmarkkinajohtaja

Juha Sarkio

TIEDOKSI

VM BO
VM Viestintä